

PROJECT MONITORING MOERASVOGELS EN MOERASGEBIEDEN

■ *Nederland draagt traditioneel een grote internationale verantwoordelijkheid op het gebied van broedende moerasvogels. Met veel moerasvogels gaat het echter bijzonder slecht: het broedbestand van de meeste soorten ligt veel lager dan in de jaren vijftig en is vaak maar een fractie van dat in voorgaande eeuwen. Voor een aantal moerasvogels is vastgesteld dat ze een probleem hebben in het Afrikaanse overwinteringsgebied: in sommige jaren ligt hun overleving daar op een bijzonder laag niveau. Echter, voor de meeste soorten is het wel duidelijk dat het probleem vooral in het Nederlandse broedgebied ligt. Factoren die hierbij vaak worden genoemd zijn onder andere gebrek aan waterdynamiek, verdroging, een geringe waterkwaliteit en een hoge recreatiedruk.*

Uit de SOVON-dataset (vanaf 1984) blijkt dat de aantalsontwikkeling van moerasvogels tussen gebieden grote verschillen vertoont. In de meeste moerassen nemen de 'natte', meest kwetsbare soorten in aantal af en zijn hun dichtheden laag. In sommige moerassen is echter sprake van min of meer stabiele aantallen en relatief hoge dichtheden. Kennelijk verschillen moerassen sterk in aantrekkelijkheid voor moerasvogels. Voordat een moerasvogel-vriendelijk(er) beheer kan worden gevoerd is het noodzakelijk te begrijpen waardoor verschillen in aantallen en dichtheden van moerasvogels tussen gebieden worden veroorzaakt.

Vogelbescherming Nederland trekt zich de verontrustende ontwikkeling van veel soorten moerasvogels aan. Ze heeft SOVON verzocht een projectvoorstel uit te werken om de bestaande kennis over verspreiding en aantallen in verband te brengen met gebiedsgerichte informatie (schaal van het gebied, bodemtype, water(peil)beheer, verdeling van de landschapstypen, rietlandbeheer, recreatiedruk, aanwezigheid van predatoren). In het kader van *Het jaar van het Baardmannetje* werd met deze methode reeds ervaring opgedaan. In vergelijking met toen wordt nu op een aantal punten nieuwe of meer gedetailleerde informatie gevraagd. We hebben gekozen voor moerasvogels die in of op relatief korte afstand van hun broedterritorium foerageren. Naar verwachting geeft de aan- of afwezigheid van deze soorten het beste aan hoe het moeras functioneert. Enkele soorten zijn geselecteerd omdat ze gevoelig zijn voor predatie. Voorlopig gaat het project van start voor een

periode van vijf jaar (1998-2002).

Genoemde kennis is van cruciaal belang in het licht van de geplande moerasontwikkeling op tal van plaatsen in Nederland. Een aantal belangrijke vragen die zich bij moerasontwikkeling voordoen en tot nu toe geen of weinig aandacht gekregen hebben zijn:

- (1) Waar dient moerasontwikkeling bij voorkeur plaats te vinden?
- (2) Op welke schaal dient moerasontwikkeling bij voorkeur plaats te vinden? M.a.w. kan het beste gekozen worden voor een groot aantal kleine gebieden, of juist een

kleiner aantal grote gebieden?
(3) Welk (water)beheer is op de langere termijn het meest succesvol? Door het monitoren van moerasgebieden en karakteristieke broedvogels kan op deze vragen antwoord verkregen worden. Uiteindelijk willen we aanbevelingen kunnen doen voor een moerasvogelvriendelijk(er) beheer in bestaande en nieuw aan te leggen moerassen. Door het project denken we de landelijke trend van moerasvogels beter te kunnen verklaren. Wellicht is de methode in de toekomst toepasbaar voor andere soortengroepen.

Waarnemers in moerasgebieden hebben aan het begin van de zomer uitgebreide informatie over het project ontvangen. Behoorde U nog niet tot deze selecte groep, maar wilt U wel graag meedoen, laat ons dat dan horen! Natuurontwikkelingsprojecten hebben onze bijzondere belangstelling. Gaat er bij U in de buurt binnenkort iets gebeuren, aarzel dan niet om dat te volgen! Laat het ons in ieder geval weten! Wij houden U op de hoogte in SOVON-Nieuws.

Nico Beemster & Arend van Dijk
026-3810938 (privé) 024-6848111
(werk)



Avelingen (Th. J. Tjassing)